

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport inzake de Kabinetsappreciatie bij de Mededeling van de Europese Commissie «Eén Verenigd Front tegen Covid-19» (Kamerstuk 25 295, nr. 989).

De (fungerend) voorzitter van de commissie,
Agema

Adjunct-griffier van de commissie,
Bakker

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

II Antwoord/ Reactie van de Minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsappreciatie bij de mededeling Europese Commissie Eén Verenigd Front tegen Covid-19. Zij hebben hierbij nog enkele vragen en/of opmerkingen.

Het vaccinatieproces versnellen

De leden van de VVD-fractie zijn het natuurlijk eens met het voorstel om het vaccinatieproces te versnellen. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat er voldoende vaccins zijn en daar moet de Europese Commissie voor zorgen. Wat heeft de Europese Commissie de afgelopen tijd gedaan om extra vaccins voor de EU te krijgen, naast het naar voren halen van al afgesproken leveringen? Welke vaccins komen er nog aan, naast de vier reeds goedgekeurde vaccins en wanneer kunnen die op de markt toegelaten worden? Genoemde leden lezen tevens dat gesproken wordt over het succes van de EU-vaccinatiestrategie. Waar wordt dat aan afgemeten? Vergeleken met welke Westerse landen wordt de EU-vaccinatiestrategie vergeleken om te bepalen of het een succes is? Hoe moet dit gezien worden in relatie tot al het gedoe rondom het AstraZeneca-vaccin, het contract daarover met de Europese Commissie en de juridische procedure die blijkbaar nodig is? Wanneer vindt een evaluatie van de EU-vaccinatiestrategie plaats, om daarvan te kunnen leren voor de toekomst?

De leden van de VVD-fractie vinden dat ook gekeken moet worden naar de tweede helft van 2021, 2022 en 2023 als het gaat om vaccinaties. Wat doet de Europese Commissie daaraan? Het lijkt erop dat de Europese Commissie vooral wil inzetten op mRNA-vaccins. Waarop is deze keuze gebaseerd, want het is toch nog niet duidelijk welke van de vaccins bijvoorbeeld de langste bescherming biedt? En hoe wordt ervoor gezorgd dat ook voor de komende jaren er voldoende flexibiliteit in het beleid zit om in te kunnen spelen op onverwachte ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de noodzaak van een booster en/of het volledig opnieuw vaccineren van de volledige bevolking en/of voldoende rekening te kunnen houden met virusmutanten?

Genoemde leden lezen dat het gebruik van vaccincertificaten voor andere doeleinden dan gezondheidsbescherming te voorbarig is volgens de Europese Commissie. Dit geldt ook voor grensoverschrijdend gebruik van vaccinatiecertificaten. Hoe is dit te rijmen met de recente uitspraken van Ursula von der Leyen dat Amerikaanse burgers deze zomer met een vaccinbewijs welkom zijn in de Europese Unie? Wat is in de tussentijd veranderd? Hoe moet de recente keuze van Griekenland om mensen met een vaccinatiebewijs toe te laten voor vakantie in dat licht gezien worden, ook in relatie tot het vrije verkeer van personen?

De leden van de VVD-fractie hebben vragen over de passage met betrekking tot het doel van het de Minister om zich in te zetten om tenminste 70% van de volwassen bevolking in de zomer van 2021 te hebben gevaccineerd. Hoe moet dit gezien worden in relatie tot de planning en dus het doel om begin juli iedere Nederlander boven de 18 jaar minimaal een prik te hebben gegeven? Hoeveel mensen zijn begin juli volledig gevaccineerd? Wanneer is de rest van de bevolking volledig gevaccineerd? In hoeverre is straks ook ruimte om meer risicogroepen van 16 en 17 jaar te vaccineren dan nu is afgesproken? Wanneer zou dit aan de orde kunnen zijn?

Het opvoeren van testen en sequencing

De leden van de VVD-fractie kunnen zich natuurlijk vinden in het opvoeren van testen en sequencing (bepalen welke variant van het virus is aangetroffen). Wat heeft het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) de afgelopen tijd gedaan om landen bij te staan met sequencing? Hoe ver is Nederland als het gaat om sequencing van 5 tot 10% van alle positieve samples? Hoe staat het met de wederzijdse erkenning van sneltesten in de EU?

Het waarborgen van de werking van de interne markt

De leden van de VVD-fractie vinden het waarborgen van de interne markt (en het daarbij behorende vrije verkeer van personen en goederen) van groot belang, evenals het behoud van de Green Lanes. Genoemde leden willen graag een overzicht van maatregelen, zoals de Europese Commissie adviseert om wel of niet te nemen in dit verband, die de diverse EU-landen nemen met daarbij aangegeven of ze de interne markt of Green Lanes negatief raken.

Internationaal leiderschap en solidariteit tonen

Deze leden lezen dat de EU een mechanisme zal opzetten voor het delen van vaccins, waarmee het surplus aan vaccins in de EU efficiënt kan worden ingezet voor derde landen. Kan een overzicht gegeven worden wanneer welke vaccins «over» zijn als surplus in de EU en in Nederland? Kan een overzicht gegeven worden van de houdbaarheid van de verschillende vaccins? En stel dat er eind mei 2021 AstraZeneca-vaccins over zijn in Nederland, gaat de Minister die bij voorkeur dan eerst aanbieden aan mensen onder de 60 jaar die vrijwillig wel AstraZeneca willen hebben, in plaats van te gebruiken als surplus dat ingezet zou kunnen worden in derde landen? Zo nee, waarom niet? Wanneer kan er sprake zijn van een surplus in Nederland en om welke vaccins gaat het dan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Het vaccinatieproces versnellen

De leden van de D66-fractie lezen in de mededeling dat de ambitie van de Europese Commissie is om tegen maart 2021 minimaal 80% van de zorgmedewerkers en mensen ouder dan 80 jaar hebben gevaccineerd en in de zomer van 2021 minimaal 70% van de volwassen bevolking te hebben gevaccineerd. Is dit eerste doel gehaald? En in hoeverre is het tweede doel, van minimaal 70% van de bevolking gevaccineerd, volgens de Minister realistisch om te behalen?

De leden van de D66-fractie vragen de Minister om aan te geven of de vaccinatiebereidheid erg verschilt tussen lidstaten. Welke positie neemt Nederland in binnen Europa als het gaat om de vaccinatiebereidheid? Als deze gegevens niet beschikbaar zijn, is de Minister bereid dit wel te achterhalen? Immers kan een hoge of een lage vaccinatiebereidheid in andere lidstaten gebruikt worden om hier in Nederland van te leren.

De leden van de D66-fractie vragen de Minister naar de aanschaf van vaccins in Europees verband. De Minister heeft tijdens het debat rondom de ontwikkelingen van het coronavirus van 22 april jongstleden aangegeven niet de voorkeur te hebben in de aanschaf van één type vaccin. Hij zei: «Het tweede waar ik voor ben, is om een afspraak te maken om de vaccins qua samenstelling aangepast te krijgen aan de laatste varianten waartegen je bescherming zou willen bieden. Dat vergt een meer contractuele afspraak – dat betreft niet een bepaald type vaccin – zodat je altijd conform de laatste mutaties vaccins geleverd krijgt.» Nu constateren deze leden dat de Europese Commissie vooral inzet op mRNA-vaccins waarvan er onlangs 1,8 miljard extra zijn aangeschaft, zo lezen zij op 8 mei jl. in de media.¹ Worden er ook andere vaccins ingekocht, zoals de voorkeur is van de Minister? Zijn er ook nieuwe deals gesloten met AstraZeneca of Janssen? Of is bewust gekozen om alleen in te zetten op het Pfizer-vaccin? Zo ja, waarom? En waarom is gekozen voor Pfizer en niet andere (mogelijke) producenten van het BioNTech vaccin?

De leden van de D66-fractie lezen dat de Europese Commissie en de Europese Investeringsbank (EIB) samenwerken om bij vaccinfabrikanten de productiecapaciteit in de EU te maximaliseren en nieuwe contracten te sluiten. Is dit gelukt? Kan de Minister aangeven of het drukken op de vaccinfabrikanten ook heeft geleid tot een hogere productie? Zo niet, welke alternatieven zijn er volgens de Minister?

Internationaal leiderschap en solidariteit tonen

De leden van de D66-fractie zijn het met het kabinet eens dat geïnvesteerd moet worden om vaccins wereldwijd toegankelijk te maken. In de mededeling missen genoemde leden het aangaan van (diplomatieke) gesprekken met andere landen over het produceren en het exporteren van vaccins. Zo constateren deze leden dat er meerdere landen zijn met exportverboden en produceert het ene land meer dan het andere. Zijn handelsafspraken door de EU op het wereldtoneel, waarin productie, aanschaf, importeren en exporteren, onderdeel van de strategie van de EU om meer vaccins beschikbaar te maken voor ontwikkelingslanden? Zo nee, waarom niet?

De leden van de D66-fractie missen bij dit onderwerp ook de gesprekken over patentenafspraken van de Wereldhandelsorganisatie. Is dit inmiddels wel toegevoegd aan het thema: één front tegen COVID-19 strategie?

Het opvoeren van testen en sequencing

De leden van de D66-fractie lezen dat de Europese Commissie lidstaten erop aandringt om de sequencing te verhogen naar 5 tot 10% van alle positieve samples. Waarom is dit percentage volgens de Europese Commissie belangrijk? Op welk percentage zat/zit Nederland op 1 maart, 1 mei en op dit moment? Indien het Nederlands percentage lager is dan de aanbevolen 5 tot 10%, wat is daarvan de reden volgens de Minister? En is dit verantwoord volgens de Minister?

¹ De Telegraaf, 8 mei 2021, «Megadeal Pfizer-vaccins: «Hier kunnen we jaren mee vooruit!»» (<https://www.telegraaf.nl/nieuws/2041142158/megadeal-pfizer-vaccins-hier-kunnen-we-jaren-mee-vooruit>).

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsappreciatie met betrekking tot de Mededeling Europese Commissie Eén Verenigd Front tegen Covid-19. Deze leden hebben hier enkele vragen bij. De Europese Commissie stelde in januari als doel dat tegen maart 2021 de lidstaten minimaal 80% van de zorgmedewerkers en mensen ouder dan 80 jaar moeten hebben gevaccineerd. Genoemde leden vragen of Nederland deze doelstelling heeft gehaald, en zo ja, wanneer dat het geval was.

De leden van de CDA-fractie vragen wat de laatste stand van zaken omtrent vaccinatiecertificaten is. Wat kan Nederland hier nu nog in beïnvloeden, aangezien de Europese Commissie aangeeft dat het voorbereidende werk al eind januari klaar moet zijn?

Genoemde leden of het klopt dat achttien EU-lidstaten samen met IJsland begonnen zijn met pilots voor het platform van het Europese digitale groene certificaat. Kan de Minister bevestigen dat Nederland één van de deelnemende lidstaten is? Welke lidstaten doen verder mee? Waarom deze landen wel en andere niet? Wat wordt precies getest? Hoe kunnen we de voortgang monitoren? Hoe worden de resultaten van deze testen gedeeld? Welke diensten zijn betrokken in Nederland en daarbuiten?

De Europese Commissie roept lidstaten op sequencing te verhogen naar 5 tot 10% van alle positieve samples. In de brief met de Kabinetsappreciatie Commissiemededeling HERA Incubator wordt echter over 5% gesproken. De leden van de CDA-fractie vragen wat het nu daadwerkelijk moet zijn. Hoeveel procent van de positieve resultaten wordt er momenteel gesequenced in Nederland?

De Europese Commissie roept de lidstaten onder andere op te komen tot een gemeenschappelijke lijst van wederzijds goed bevonden sneltesten. Genoemde leden vragen of er intussen een lijst is van wederzijds erkende sneltesten. Zo ja, waar is deze te raadplegen? Zo nee, waarom is deze lijst nog niet opgesteld?

De Europese Commissie zal een EU-mechanisme voor het delen van vaccins opzetten, waarmee het surplus aan vaccins in de EU efficiënt kan worden ingezet voor derde landen, voornamelijk via de COVAX-faciliteit. De leden van de CDA-fractie vragen of het klopt dat men daarover toch nog steeds aan het praten is. Kan de Minister de laatste stand van zaken geven?

De leden van de CDA-fractie vragen tenslotte of de antwoorden op dit schriftelijk overleg ruim vóór het Commissiedebat over de EU-Gezondheidsraad d.d. 15 juni 2021 (momenteel gepland voor 9 juni 2021) naar de Kamer gestuurd kunnen worden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige stukken en hebben hierover nog de volgende vragen en opmerkingen.

De Europese Commissie stelde in de mededeling dat algemene reisverboden, het opschorten van vluchten en vervoer over land en water niet gerechtvaardigde maatregelen zijn. Tegelijkertijd stelde het kabinet in haar reactie hierop dat vliegverboden wel noodzakelijk kunnen zijn «voor gebieden waar de verspreiding van nieuwe varianten hoog is» en heeft zij ook daadwerkelijk (en niet zonder goede reden) in bepaalde gevallen

vliegverboden ingesteld. De leden van de SP-fractie vragen de Minister wat de gevolgen zijn van het feit dat Nederland hier een ander standpunt inneemt dan de Commissie.

De leden van de SP-fractie lezen dat de Commissie in de mededeling aankondigt een EU-mechanisme voor het delen van vaccins op te zullen zetten. Hoe staat het inmiddels met dit mechanisme? Hoeveel vaccins zijn hier inmiddels mee gedeeld? En hoeveel vaccins worden er naar verwachting in de toekomst mee gedeeld? Wat is de precieze relatie tussen dit mechanisme en COVAX? Zitten er nog beperkingen aan het doneren van vaccins aan derde landen, als gevolg van de overeenkomsten die zijn gesloten met vaccinproducenten?

II Antwoord/ Reactie van de Minister